

Onderzoeksrapportage

Subregio Groningen-Haren

Bijlage G 2f

Auteurs: L. Ax, MSc., Drs. M. Luttik, K. Rijpkema, MSc.
Datum: 4 februari 2019
Status: Concept

Inhoudsopgave

1.	Basis en extra ondersteuning	6
1.1	Schoolondersteuningsprofielen	6
1.2	Expertise	7
2.	Zorgplicht	19
2.1	Beleid	19
2.2	Aanmeldprocedures	20
2.3	Tijdige en passende ondersteuning	20
2.4	Thuiszitters	21
2.5	Terugplaatsingen naar regulier onderwijs	22
2.6	Zij-instromers	22
2.7	Doorverwijzingen S(B)O	23
2.8	Ontwikkelingsperspectiefplan en ouderbetrokkenheid	23
3.	Doorgaande lijn	26
3.1	Afstemming voorschoolse voorzieningen	26
3.2	Samenwerking voorschoolse voorzieningen	26
3.3	Verbeterpunten afstemming voorschoolse voorzieningen	27
3.4	Afstemming voortgezet onderwijs	27
3.5	Verbeterpunten afstemming voortgezet onderwijs	28
4.	Lokale afspraken	29
4.1	Samenwerking	29
4.2	Bestuurlijk overleg	30
4.3	Tevredenheid opbrengsten bestuurlijk overleg	31
5.	Conclusie	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
	Bijlage 1: Tabellen	35

Subregio Groningen-Haren

In dit hoofdstuk worden de antwoorden op de school- en schoolbestuursvragenlijst voor de subregio Groningen-Haren uiteengezet. De schoolbestuursvragenlijst is door dertien schoolbesturen ingevuld:

1. Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen – afkorting CSOG - 40851 – heeft drie scholen onder zich, alle in de subregio Groningen-Haren;
2. Vereniging Jenaplanonderwijs Noord – afkorting Jenaplan Noord - 40865 – heeft twee scholen binnen het samenwerkingsverband, waarvan één in de subregio Groningen-Haren;
3. Stichting Groningse Schoolvereniging – afkorting GSV – 41053 – heeft één school onder zich, deze valt binnen de subregio Groningen-Haren;
4. Stichting RENN4 – afkorting RENN4 – 41414 – heeft 16 vijftien scholen waarvan vier drie in het samenwerkingsverband. Van deze vier drie scholen is er één in de subregio Groningen-Haren;
5. St. Openbaar Primair Onderwijs Slochteren – afkorting OPOS – 41779 – heeft zeven scholen onder zich, één daarvan valt onder de subregio Groningen-Haren;
6. Stichting Baasis – afkorting Baasis – 41851 - heeft drie scholen binnen het samenwerkingsverband, waarvan alle binnen de subregio Groningen-Haren;
7. Stichting Openbaar Onderwijs Groep Groningen – afkorting OOG – 42510 – heeft 22 scholen onder zich, waarvan alle binnen de subregio Groningen-Haren;
8. Stg. voor Ger. Prim. Onderwijs NoorderBasis – afkorting NoorderBasis – 42607 – heeft twaalf scholen die onder het samenwerkingsverband vallen, daarvan zijn er zes gevestigd in de subregio Groningen-Haren. NoorderBasis heeft samen met VGPONN de vragenlijst ingevuld;
9. Stichting Katholiek Onderwijs Centrale Groningen – KOC – 53860 – heeft twee scholen onder zich, beide in de subregio Groningen-Haren;
10. Vereniging voor Christelijk Onderwijs Haren en Onnen – afkorting VCO Haren en Onnen – 61829 – heeft één school onder zich, in de subregio Groningen-Haren;
11. Vereniging voor Christ. Onderw. Groningen – afkorting VCOG – 69669 – heeft twaalf scholen onder zich, alle in de subregio Groningen-Haren;
12. Stichting Nicolaasschool – afkorting Nicolaasschool – 73724 – heeft één school onder zich in de subregio Groningen-Haren;
13. Stichting Vrijescholen Athena – afkorting Athena – 77456 - heeft één school onder zich in de subregio Groningen-Haren;

Van de dertien schoolbesturen met in totaal 54 scholen in de subregio Groningen-Haren, hebben 47 scholen de vragenlijst ingevuld (87%):

Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen

1. De Wingerd
2. CSBO De Kimkiel
3. SBO Fiduciaschool

Vereniging Jenaplanonderwijs Noord

1. Peter Petersenschool (niet ingevuld)

Stichting Groningse Schoolvereniging

1. Groningse Schoolvereniging

Stichting RENN4

1. Bladergroen Groningen (niet ingevuld)

St. Openbaar Primair Onderwijs Slochteren

1. Meeroevers

Stichting Baasis

1. Brinkschool
2. Quintusschool (niet ingevuld)
3. De Wissel (niet ingevuld)

Stichting Openbaar Onderwijs Groep Groningen

1. Karrepad	12. Oosterhoogebrugschool
2. Prins Johan Friso Mytylschool	13. De Petteflet
3. De Sterrensteen	14. Meander
4. Groninger Buitenschool	15. De Beijumkorf
5. De Starter	16. Haydenschap
6. Brederoschool	17. Siebe Jan Boumaschool
7. De Pendinghe	18. Borgmanschool
8. WA van Liefland	19. OBS de Ploeg
9. SBO dr Bekenkampschool	20. Obs de Feniks
10. De Driebond	21. De Swoaistee
11. Boerhaave school	22. De Vuurtoren

Stg. voor Ger. Prim. Onderwijs NoorderBasis

1. Basisschool Rehoboth
2. Het Mozaïek (niet ingevuld)
3. Het Palet
4. SBO De Meerpaal Groningen
5. SO De Steiger Groningen
6. De Triangel

Stichting Katholiek Onderwijs Centrale Groningen

1. St Michael
2. Bisschop Bekkers

Vereniging voor Christelijk Onderwijs Haren en Onnen

1. De Borg

Vereniging voor Christ. Onderw. Groningen

1. Anne Frankschool	7. De Tamarisk
2. Nassauschool	8. De Heerdstee
3. De Kleine Wereld	9. Dom Helder Camara BS
4. De Wegwijzer	10. De Rietzee
5. De Hoeksteen	11. Aquamarijn
6. Het Kompas	

Stichting Nicolaasschool

1. St. Nicolaasschool (niet ingevuld)

Stichting Vrijescholen Athena

1. Vrije School Groningen (niet ingevuld)

Twee? schoolbesturen geven aan het einde van de vragenlijst nog een opmerking, hierbij ter informatie voorafgaand aan de rapportage:

- Baasis: - zorgen over de gemeentelijke herindeling van de gemeente Haren in de gemeente Groningen m.b.t. leerlingenzorg, jeugdhulp, schoolvervoer, huisvesting. Voor de schoolbesturen nu (nov 2018) een grijs gebied.

De volgende scholen hebben aan het einde van de vragenlijst nog een opmerking gegeven en deze dienen ter informatie voorafgaand aan de rapportage:

- De Kleine Wereld: Binnen het passend onderwijs zijn wij in schooljaar 2017-2018 enorm aanggelopen tegen de slechte samenwerking onderwijs en jeugdzorg. Wie neemt wanneer zijn verantwoordelijkheid en betaalt? Weten we van elkaar welke mogelijkheden er zijn? Hier ligt nog een gat wat gedicht moet worden.
- De Driebond, Boerhaveschool, beide hebben sinds maart een nieuwe ib'er die de vragenlijst ingevuld heeft: Het kan zijn dat sommige antwoorden niet helemaal kloppen, omdat het alleen gebaseerd is op de laatste maanden van het schooljaar en huidige informatie.
- De Petteflet: Wanneer het SOP in april **aangepast wordt?** zal het ook besproken worden met het team en de MR. We hadden vorig jaar een SOP gemaakt voor één jaar. Maar we willen het komend jaar een sop maken voor vier jaar dat gelijk loopt met het schoolplan en het strategisch beleidsplan.
- Meander: We hebben wel kinderen tussentijds opgenomen van andere reguliere scholen die thuiszaten en een mogelijk advies voor SBO zouden krijgen. Deze kinderen hebben een plekje op Meander gekregen en zitten nog steeds op onze school.
- De Wegwijzer: Het schoolondersteuningsprofiel is gereed. Het moet echter nog worden besproken met de leerkrachten en kan daarna voor goedkeuring naar de MR.
- Siebe Jan Boumaschool: Door wisseling in ib was het lastig om enkele data te achterhalen; weet niet of alles 100% juist is
- De Heerdstee: School kan wel goed in beeld krijgen wat een kind nodig heeft, maar voorzieningen zijn er vaak niet. Bijv. observatieplek of crisisplaats van kinderen van groep 3 t/m 8. Dus eigenlijk wanneer MKD niet meer passend is.

1. Basis en extra ondersteuning

1.1 Schoolondersteuningsprofielen

In het Ondersteuningsplan (OP) van SWV PO 20.01 staat dat alle aangesloten scholen (inclusief speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs) beschikken over een actueel en wettelijk voorgeschreven schoolondersteuningsprofiel (in het vervolg SOP). Een SOP dient wettelijk om de vier jaar te worden geactualiseerd, een SOP is actueel als deze recenter is dan 1 september 2014. Maar er zijn voornemens om wettelijk vast te leggen dat het SOP jaarlijks geactualiseerd dient te worden. In het OP van het samenwerkingsband staat al dat scholen elk schooljaar hun SOP dienen te actualiseren om daarmee de ontwikkeling en het realiseren van de gestelde ambities in de profielen te kunnen monitoren. Van de 47 scholen geven 37 scholen aan dat hun SOP actueel is en 10 scholen geven aan dat hun SOP niet actueel is. In de volgende tabel staat een overzicht van de scholen die aangeven geen actueel SOP te hebben. Kijkend naar de datum van het vaststellen van het geactualiseerde SOP blijkt echter dat deze SOP's nog wel actueel zijn. Opvallend is dat een aantal scholen een datum van het SOP in 2019 invult. Van de 10 scholen die aangeven dat hun SOP niet actueel is, vallen er 8 onder het schoolbestuur OOG.

Scholen die aangeven geen actueel SOP te hebben	Schoolbestuur	Gemeente	Datum
De Starter	OOG	Groningen	30/01/2019
De Pendinghe	OOG	Groningen	09/08/2019
SBO dr Bekenkampschool	OOG	Groningen	01/09/2016
Boerhaave school	OOG	Groningen	31/12/2015
De Petteflet	OOG	Groningen	03/04/2019
Meander	OOG	Groningen	01/10/2015
Siebe Jan Boumaschool	OOG	Groningen	01/07/2017
Rehobothschool	NoorderBasis	Groningen	01/01/2015
De Swoaistee	OOG	Groningen	18/06/2018
Nassauschool	VCOG	Groningen	01/02/2017

Daarnaast zijn er nog drie scholen waarvan het SOP komend schooljaar 2018-2019 niet meer actueel zal zijn.

Scholen	Schoolbestuur	Gemeente	Datum
Rehobothschool	NoorderBasis	Groningen	01/01/2015
De Ploeg	OOG	Groningen	01/05/2015
Het Palet	NoorderBasis	Groningen	01/05/2015

Vindbaarheid SOP

In het OP van SWV PO 20.01 staat dat de schoolondersteuningsprofielen op de website van de school en de website van de aangesloten schoolbesturen dienen te staan. Bij iets meer dan de helft van de scholen (55,3%) staat dit daadwerkelijk op de website van de school en één school (2,1%) geeft aan dat dit ook op de website van hun schoolbestuur staat. Een school geeft aan dat dit nog niet zo is, maar nog wel geplaatst zal worden op de website van de school. De meeste schoolondersteuningsprofielen liggen ter inzage bij de directeur en/of op school en/of bij de ib'er.

Antwoordkeuzes	Percentage	Aantallen (n=47)
Ter inzage op school	78,7%	37

Ter inzage bij de ib'er	66%	31
Ter inzage bij de directeur	63,8%	30
Website van de school	55,3%	26
Op te vragen via de MR van school	14,9%	7
In de schoolgids	6,4%	3
Op de website van het schoolbestuur	2,1%	1
Anders, namelijk:		
<ul style="list-style-type: none"> • Brinkschool: Wij werken aan een nieuwe website. Zodra de website online gaat zal dit document er ook op staan. • De Beijumkorf: Opgestuurd aan het schoolbestuur. 		

Goedkeuring SOP

Het SOP komt tot stand in de school en dient te worden opgesteld door het team van de school. De MR heeft adviesrecht op het SOP. Ruim 87% van de scholen geeft aan dat het SOP in overleg met het team is opgesteld. Bij de scholen De Wingerd, De Petteflet, De Wegwijzer, Meeroevers, De Swoaistee en 't Kompas is dit niet gebeurd.

De MR heeft adviesrecht op het SOP. In ruim 89% van de gevallen geven scholen aan dat het SOP ter advies naar de MR is gestuurd (SO de Steiger, De Petteflet, De Wegwijzer, Haydnschool en De Swoaistee doen dit niet).

1.2 Expertise

Aanwezigheid expertise

Doel van de wet passend onderwijs is dat alle leerlingen, dus ook leerlingen die extra ondersteuning in de klas nodig hebben, een passende onderwijsplek krijgen. Om een inzicht te krijgen in de mate waarin scholen die extra ondersteuning kunnen bieden is er gevraagd naar de aanwezigheid van expertise. Er is een lijst met tweeëntwintig soorten problematieken of beperkingen voorgelegd aan de scholen, met de vraag om aan te geven in welke mate de school ondersteuning kan bieden aan leerlingen met de daarbij behorende ondersteuningsbehoeften. Deze lijst is gebaseerd op de elfde voortgangsrapportage van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Kinderen met een taalstoornis, ADHD/ADD, autisme verwante stoornis, faalangst, een achterstand in taal/lezen en rekenen kunnen bij alle scholen (n=47) in de subregio Groningen/Haren tenminste in voldoende mate, hoge of zeer hoge mate ondersteund worden. Positief om te zien is dat erop bijna alle ondersteuningsvragen tenminste wel één school is die in (zeer) ruime mate kan ondersteunen.

Van kinderen met een visuele of auditieve beperking, ernstige gedragsproblematiek en een combinatie van gedrags-/leerproblemen geeft een groot deel van de scholen aan dat ze niet weten of ze ondersteuning kunnen bieden of ze geven aan geen ondersteuning te kunnen bieden.

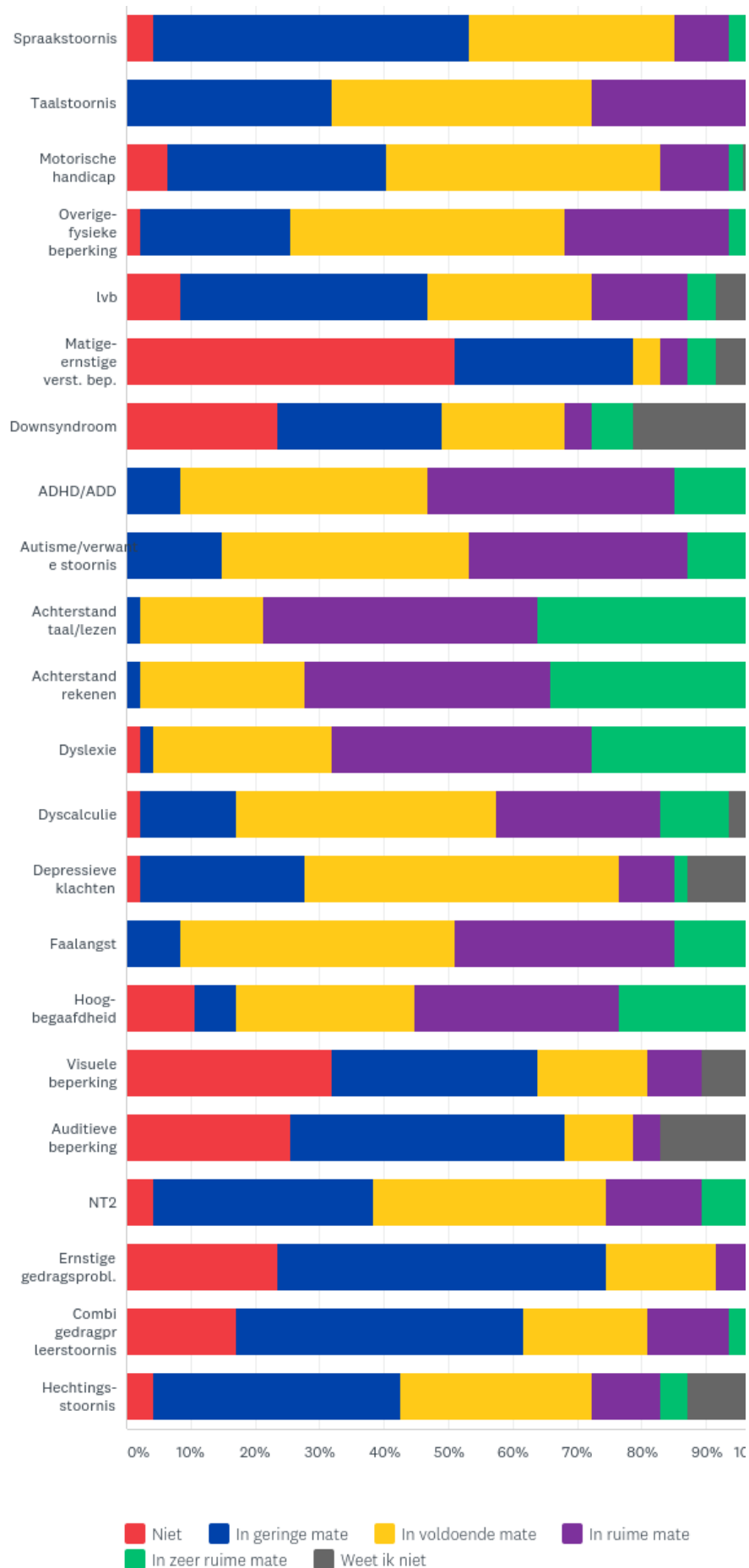
Kinderen met een taalstoornis, visuele/auditieve beperking en ernstige gedragsproblematiek kunnen door geen enkele school in Groningen/Haren in zeer hoge mate ondersteund worden.

Een aantal scholen heeft nog een aanvulling:

- Brinkschool: Afhankelijk van de zorgvraag van de gehele groep in zijn totaliteit.
- Groninger Buitenschool: Wij kunnen kinderen met een combinatie van bovenstaande factoren redelijk goed bedienen.
- De Starter: De aangevinkte ondersteuning is erg afhankelijk van onderwijsbehoefte van het kind. Daar waar wenselijk wordt een arrangement aangevraagd.

- SBO dr Bekenkampschool: observatieplaatsing om een juiste diagnose helder te krijgen.
- Anne Frankschool: De antwoorden verschillen uiteraard per zwaarte van de problematiek.
- De Petteflet: Ik heb niet ingevuld wanneer er geen sprake was van deze problematiek.
- De Beijumkorf: Onze schoolpopulatie maakt dat er per individuele leerling onderzocht wordt of adequate en structurele ondersteuning geboden kan worden. Dit is afhankelijk van de leerling, de aard van de specifieke onderwijsbehoefte, de beschikbare uren en deskundigen in de school, de mogelijkheden ondersteuning van externe deskundigen de school in te halen, of ondersteuning buiten de school te organiseren, de draagkracht van de leerkracht en de groep waarin de leerling zit. Ook moet gezegd worden dat dyscalculie een stoornis is die met de criteria en binnen de huidige zorgstructuur nauwelijks is vast te stellen. In het algemeen geldt dat er te weinig faciliteiten (uren, mensen) zijn om de leerling adequaat en structureel te begeleiden in een tijd dat steeds beter gesignaleerd en gediagnosticeerd kan worden (wat veroorzaakt wat?). Deze leerlingen werden in de onderwijsstructuur zoals deze was veel beter begeleid dan het reguliere onderwijs op dit moment kan bieden. In de bovenstaande situaties wordt b.v. gevraagd of we een leerling met een achterstand in rekenen kunnen begeleiden, dit hangt af van hoe groot en ernstig deze achterstand is. Dit geldt voor alle genoemde problemen. In lichte gevallen lukt het meestal wel.
- Borgmanschool: Bovenstaande is een gemiddelde van 4 verschillende locaties. De ondersteuning die geboden kan worden is afhankelijk van de groepssamenstelling en de beschikbaarheid van geschikt personeel om de extra ondersteuning te kunnen bieden.
- De Swoaistee: We hebben het zo ingevuld dat we de ondersteuning inclusief de arrangementen en LGF aanbieden. Zonder deze arrangementen zouden de vinkjes duidelijk op een andere plek staan.
- 't Kompas: Bij bovenstaande aspecten is het bij alle problematiek van belang hoe ernstig deze is, in hoeverre we nog geld tot onze beschikking hebben om extra hulp in te schakelen en of de leerling zelf met hulp(middelen) de school in komt.
- De Fiduciaschool: We hebben wel leerlingen die slechthorend zijn op school. Geen dove leerlingen.

Aanvullende expertise

Bij de uitvoering van passend onderwijs kunnen leraren ondersteuning krijgen van aanvullende expertises, bijvoorbeeld een intern begeleider of een onderwijsassistent. Daarnaast dient er snel gehandeld te worden als kinderen extra ondersteuning nodig hebben.

De scholen en schoolbesturen is gevraagd naar de beschikbaarheid van zestien functionarissen, om directe ondersteuning aan leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften te geven. De meeste scholen geven aan beschikking te hebben over een onderwijsassistent, (ortho)pedagoog of gedragspecialist.

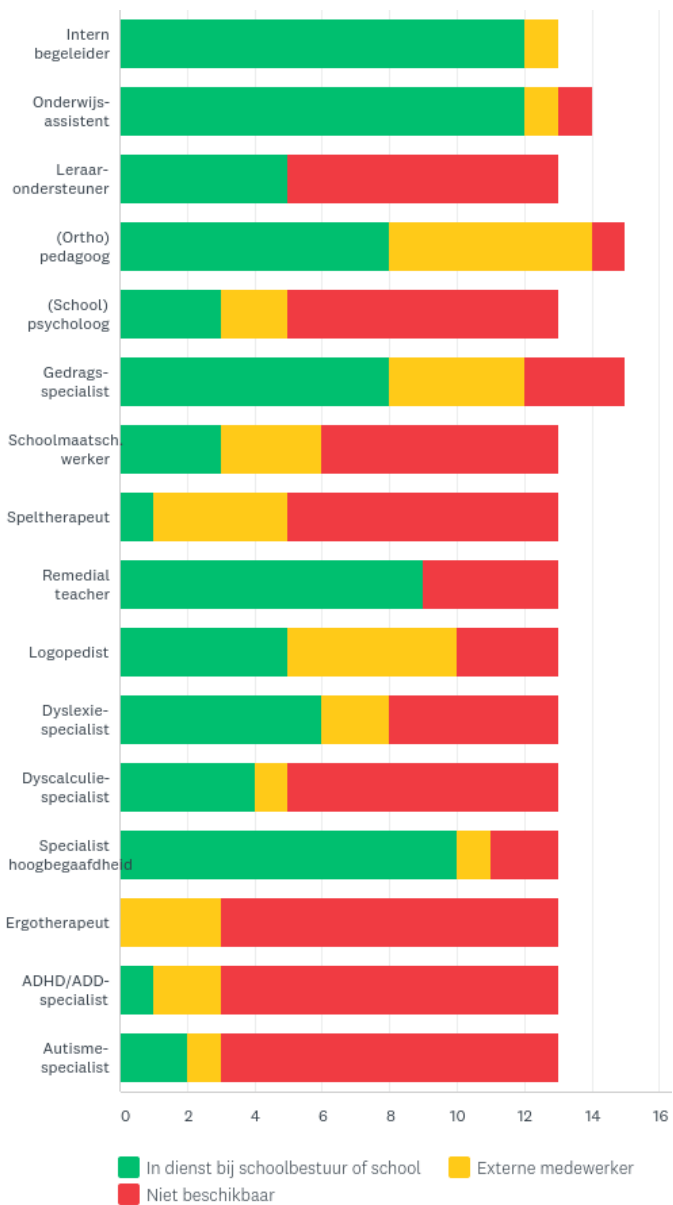
Zowel de schoolbesturen en de scholen geven aan dat een intern begeleider beschikbaar is. Alle andere aanvullende expertise is niet bij alle scholen en schoolbesturen aanwezig. De schoolbesturen geven aan dat ergotherapeut, ADHD/ADD-specialist en autisme specialist het minst beschikbaar zijn. Scholen geven aan dat leraarondersteuner en remedial teacher het minst beschikbaar zijn.

De grafische weergave op de volgende pagina laat zien dat er enig verschil is tussen het antwoord op deze vraag door de *scholen* en door de *schoolbesturen*.

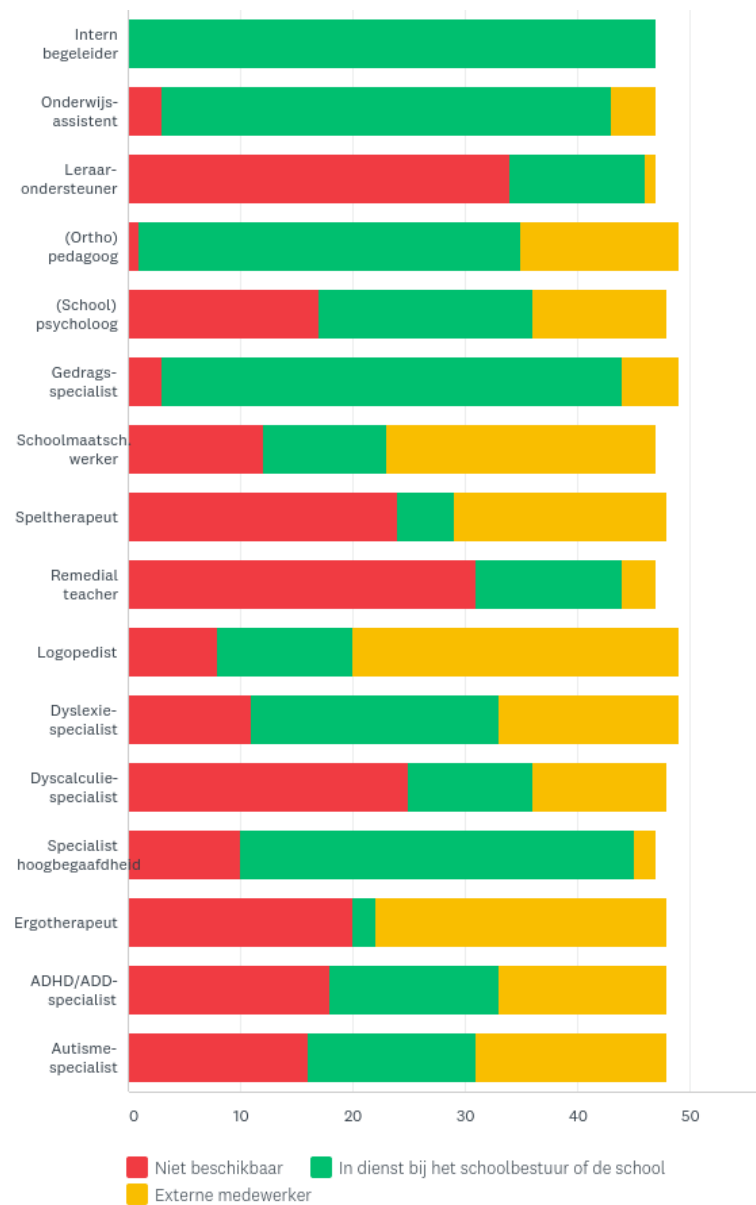
Een aantal scholen heeft nog andere expertise beschikbaar en/of een opmerking:

- Prins Johan Friso Mytyschool: Muziektherapie Fysiotherapie extern via UMCG KinderRevalidatiecentrum
- Brinkschool: Veel deskundigheid eigen personeel. Veel scholing gevolgd.
- Groninger Buitenschool: kinderarts (extern contact)
- WA van Liefeland: Muziektherapeute
- De Driebond: De externe medewerker komt in beeld als deze daadwerkelijk aan een leerling verbonden is. Het is dus niet een collega waar ik sowieso een beroep op kan doen als ik advies nodig heb. Maar ik vond het raar om 'niet beschikbaar' in te vullen, omdat ik wel contact heb met deze mensen als ze een leerling begeleiden.
- Boerhaave school: Gedragspecialist - kan ons ondersteunen m.b.t. ADHD en ADD en autisme Orthopedagoog = psycholoog
- Meander: specialisten voor TOS en slechthorenden en specialist slechtzienden: externe partners.
- Siebe Jan Boumaschool: Kindercoach; in dienst van school, Vaktherapeut; extern ingehuurd
- St. Michaëlschool en dependance St. Franciscus: Jeugdverpleegkundige Fysiotherapeut
- De Fiduciaschool: Dyslexie en dyscalculie specialisatie valt bij ons onder taal-, leesspecialist en rekenspecialist. Logopedie intern en extern. Binnen onze school hebben we nog fysiotherapie/ PMT/ Rots en water training/ Kids Skills

Schoolbesturen (n=13)

Scholen (n=47)

Inzet functionarissen

In onderstaande tabel wordt weergegeven hoeveel scholen of hun schoolbestuur bepaalde functionarissen in schooljaar 2017-2018 hebben ingezet.

Uit de inzet van functionarissen is te zien dat bijna alle scholen een intern begeleider hebben ingezet, ook de (ortho)pedagoog, onderwijsassistent, gedragspecialist en logopedist worden door meer dan tachtig procent van de scholen ingezet.

	Percentage	Aantallen (n=47)	Gemiddeld aantal uren per jaar (globaal)
Intern begeleider	100%	47	1335
(Ortho)pedagoog	97,9%	46	241
Onderwijsassistent	93,6%	44	2256
Gedragspecialist	93,6%	44	147
Logopedist	83%	39	322
Specialist hoogbegaafdheid	78,7%	37	151
Dyslexiespecialist	76,6%	36	108
Schoolmaatschappelijk werker	74,5%	35	106
Autismespecialist	66%	31	25
(School)psycholoog	63,8%	30	109
ADHD/ADD-specialist	61,7%	29	18
Ergotherapeut	57,5%	27	96
Speltherapeut	51,1%	24	72
Dyscalculiespecialist	46,8%	22	28
Remedial teacher	34%	16	460
Leraarondersteuner	27,7%	13	811

Afspraken

Voor het bieden van extra ondersteuning aan kinderen, is het vaak noodzakelijk dat schoolbesturen samenwerken met (zorg)partners. De mate waarin schoolbesturen dit organiseren door middel van contracten, geeft aan dat ze werken vanuit een visie. Voordat er kinderen zijn met een ondersteuningsbehoefte, is er al zorg georganiseerd. Deze ondersteuning kan direct worden ingezet als een ondersteuningsbehoefte zich aandient.

Afspraken jeugdhulp m.b.t. afstemming onderwijs jeugdzorg

Schoolbesturen is gevraagd of al hun scholen afspraken hebben gemaakt met jeugdhulp met betrekking tot de afstemming onderwijs jeugdzorg. Uit de resultaten blijkt dat 84,6% van de schoolbesturen aangeeft dat hun scholen wel afspraken hebben gemaakt met jeugdhulp en 15,4% van de schoolbesturen aangeeft dat hun scholen dit niet hebben gedaan. Eén schoolbestuur (NoorderBasis) geeft aan dat dit bovenschools niet exact bekend is. Een ander schoolbestuur (Athena) geeft aan dat dit wisselt per casus.

De schoolbesturen geven met betrekking tot de samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs de volgende punten ter verbetering aan:

Schoolbestuur	Opmerking
Athena	Duidelijk mandaat, heldere afspraken over regie, financiering, juridische ondersteuning
OOG	Nog niet overal zijn structurele afspraken tussen de betrokken medewerkers van onderwijs en jeugdhulp (proces is wel begonnen); kennis van elkaars praktijken,

	afstemming vooraf over insteek onderwijs en jeugdhulp in communicatie met ouders (elkaar niet tegenspreken)
GSV	N.v.t.
CSOG	Regievoering is vaak een issue: wie is de eigenaar van een probleem en van een oplossing?
KOC	Samenwerking is groeiende. Facilitering en stimulans blijft nog wel nodig
Baasis	- meer overleg; - eerder pro-actief handelen-; meer ondersteuning
NoorderBasis	Geen punten
VCOG	Eenduidige werkwijze van de verschillende WIJ-teams in de wijken van Groningen, snellere hulp, jeugdhulp veel meer naar de vindplaats brengen dus in school, komt kinderen van zorgmijdende ouders echt ten goede
Jenaplan Noord	Er is een te weinig concreet zorgaanbod. Elk zorgaanbod moet passend gemaakt worden en kost veel tijd
Nicolaasschool	N.v.t.
Christelijk Onderwijs Haren Onnen	Geen
RENN4	Graag een vorm van populatiebesteding zodat we niet meer geconfronteerd worden met een veelheid aan hulpverleners.
OPOS	Streven naar korte lijnen. Vertegenwoordiger sociaal team en jeugdzorg opnemen in bovenscholse ondersteuningsteam.

Afspraken met andere schoolbesturen ten aanzien van de inzet van aanvullende expertise

Om te kijken of er tussen schoolbesturen onderling wordt samengewerkt is de schoolbesturen gevraagd of er met andere schoolbesturen (binnen een gemeente die binnen het samenwerkingsverband valt) afspraken gemaakt zijn ten aanzien van de inzet van aanvullende expertise. Tien schoolbesturen geven aan geen afspraken met andere besturen te hebben gemaakt.

Afspraken met andere schoolbesturen	Schoolbestuur		Zo ja, welke afspraken?
Ja	23,1%	3	<ul style="list-style-type: none"> RENN4: Aanvullende afspraken gemaakt met de schoolbesturen van Marenland en Noordkwartier (DAL-gemeenten). OOG: Met Educonnect
Nee	76,9%	10	

Ondersteuningsprogramma's scholen

Als gevolg van een aanpassing van de onderwijswetten zijn scholen in het primair- en voortgezet onderwijs per 1 augustus 2015 verplicht zorg te dragen voor een sociaal veilige school. In het ijkinstrument basisondersteuning van het SWV PO 20.01 staat dat de scholen dienen te werken met effectieve methoden en aanpakken.

Bijna alle scholen kunnen programma's of methodieken die zich richten op sociale veiligheid inzetten. Eén school geeft aan dit niet te kunnen (De Ploeg) en één school geeft aan dit in geringe mate te kunnen inzetten (Meander). De andere scholen kunnen dit minimaal in voldoende mate inzetten.

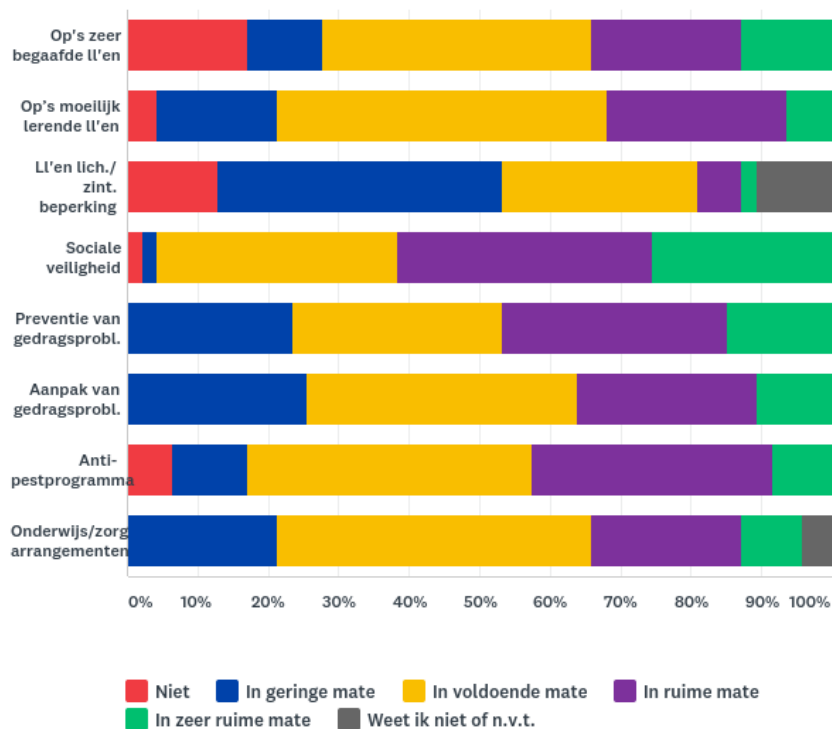
Scholen zijn verplicht hun leerlingen en personeel te beschermen tegen alle vormen van geweld, dus ook tegen pesten. Dat staat in de Arbowet. In aanvulling op de Arbowet hebben werkgevers en werknemers in de cao afgesproken dat elke school sinds 1 januari 2006 een veiligheidsplan moet hebben. Een onderdeel van dit plan is een antipestprotocol. Een antipestprotocol geeft kinderen, leerkrachten en ouders duidelijkheid over hoe gehandeld wordt in het geval van pesten op school. Ruim 90% van de scholen geeft aan een antipest-programma te kunnen inzetten om leerlingen

direct te ondersteunen. Drie scholen kunnen dit niet (Karrepad, Brinkschool en Nassauschool). De Brinkschool merkt hierbij op: Geen anti-pestprogramma. Wij repareren niet na afloop maar bieden juist de tools om dit te voorkomen. Vijf scholen geven aan dit in geringe mate te kunnen inzetten, de andere scholen kunnen dit minimaal in voldoende mate.

Ook blijkt dat ondersteuning bij onderwijs aan leerlingen met lichamelijke of zintuiglijke beperkingen bij een klein deel van de scholen (8,5%) in ruime of zeer ruime mate ingezet kan worden. Twaalf procent kan dit helemaal niet aanbieden of vindt het niet van toepassing (10,6%). Ruim 21 procent van de scholen kan programma's of methodieken die zich richten op de aanpak moeilijk lerende leerlingen in geringe mate of niet inzetten. Ongeveer 27 procent van de scholen kan ondersteuningsprogramma's voor zeer begaafde leerlingen niet of in geringe mate inzetten. Preventie van gedragsproblematiek, de aanpak van gedragsproblematiek en onderwijs/zorg arrangementen kunnen door alle scholen in minimaal geringe mate worden ingezet.

Aanvullingen van de scholen:

- De Driebond: Bij lichamelijke/zintuiglijke beperkingen is het ondersteuning van buitenaf (Visio). Bij aanpak gedragsproblemen is er geen sprake van een specifiek programma of een methodiek. Vandaar de keuze 'in geringe mate'. Deze kinderen zitten natuurlijk wel bij ons op school en daar bekijken we steeds stap voor stap bij wat wenselijk/noodzakelijk is om te doen.
- Anne Frankschool: Ook hier ligt het aan de zwaarte van de problematiek.
- Meander: Ingewikkeld om hier antwoord op te geven. De inzet van de onderwijsassistent wordt ingezet op overname van de klas, zodat leerkrachten zelf met leerlingen met leesproblemen kunnen lezen (3x20 minuten). Verder proberen we door professionalisering van leerkrachten de extra zorg binnen de klas te houden, zodat leerlingen zoveel mogelijk meedoen met het klassengebeuren. We zijn dus zo bezig dat het aanbod voor alle leerlingen uitdagend is. Wanneer leraren handelingsverlegen zijn, worden ze begeleid door de ib'ers en worden er mogelijk zorgarrangementen aangevraagd binnen ons eigen bestuur.
- De Beijumkorf: Deze vragen zijn ruim opgevat. De programma's kunnen direct geboden worden door de zorgstructuur van het schoolbestuur (b.v. hoogbegaafden kunnen naar de bovenscholse plusklas, moeilijk lerende kinderen kunnen verwezen worden naar het SBO, binnen ons schoolbestuur). "Gedragsproblemen", het is een ruim begrip, onze gedragsdeskundige geeft adviezen en begeleiding als deze zo ernstig zijn dat de leerkracht handelingsverlegen is geworden, dit is dus ook leerkrachtafhankelijk.
- Borgmanschool: Er zitten verschillen tussen de locaties. Eén locatie (Vinkenstraat) is gestart met het programma "vreedzame school" vanwege de komende fusie met een ander school in de Oosterparkwijk die dit programma al gebruikt.

In de volgende tabel staan onderdelen die een school verplicht dient te hebben. Uit de gegeven antwoorden blijkt dat alle scholen een monitor veiligheidsbeleving voor kinderen hebben. Eén school heeft geen pestprotocol (De Heerdstee). Twee scholen hebben geen aanspreekpunt voor leerlingen en ouders waarbij ze pesten kunnen melden (Karrepad, De Ploeg). Voor de andere categorieën geldt, dat vijf of meer scholen dit niet hebben.

	Reacties (n=47)			
	Ja		Nee	
Monitor Veiligheidsbeleving kinderen	100%	46	0%	0
Pestprotocol	97,9%	46	2,1%	1
Aanspreekpunt voor leerlingen en ouders waarbij zij pesten kunnen melden	95,7%	45	4,3%	2
Sociaal veiligheidsplan	89,4%	42	10,6%	5
Richtlijnen voor medewerkers hoe om te gaan met vertrouwelijke informatie over leerling	85,1%	40	14,9%	7
Actieve geïmplementeerde Meldcode	84,8%	39	15,2%	7
Coördinator Pestbeleid/pestprotocol	83%	39	17%	8
Opmerkingen:				
<ul style="list-style-type: none"> • De Kleine Wereld: Meldcode is in algemeen net aangepast. • De Driebond: Er is geen aparte coördinator pestbeleid. Dit heeft de ib'er in haar pakket. • Bisschop Bekkersschool: Veiligheidsplan is bijna klaar. We moeten nog een coördinator pestbeleid zoeken. • Brinkschool: Coördinator Kanjertraining i.p.v. pestbeleid. Groepsleerkracht belangrijke rol en eerste contactpersoon voor de ouders en leerlingen. • Hoeksteen: De richtlijnen voor medewerkers kunnen wel wat meer geüpdatet worden. We wachten op een gezamenlijk beleid VCOG. • Meander: Alles is er, maar kan nog beter en mooier. • De Fiduciaschool: Pestprotocol is in concept aanwezig, Veiligheidsbeleving via eigen enquête en ZIEN 				

Scholing

31 scholen geven aan specifieke scholing of andere activiteiten voor hun leerkrachten in het schooljaar 2017-2018 georganiseerd te hebben. Daarnaast zijn er zestien scholen die aangeven geen specifieke scholing of andere activiteiten georganiseerd te hebben voor hun leerkrachten. Dit betreft de scholen:

- Bisschop Bekkersschool
- Prins Johan Friso Mytylschool
- Groninger Buitenschool
- De Starter
- Aquamarijn
- Anne Frankschool
- De Beijumkorf
- Meeroevers
- Siebe Jan Boumaschool
- Rehobothschool
- De Swoaistee
- 't Kompas
- CSBO De Kimkiel
- De Heerdstee
- De Rietzee
- Nassauschool

Minimaal dertig procent van de scholen heeft in het schooljaar 2017-2018 scholing voor het hele team georganiseerd op de onderwerpen: signaleren en analyseren, handelingsgericht werken, de-escalerend optreden, optreden bij gedragsproblematiek, klassenmanagement en pedagogisch klimaat. De minste scholing heeft plaatsgevonden op de onderwerpen behandelen ondersteuningsvragen, omgaan met kinderen met een hechtingsstoornis en ondersteunen kinderen met een fysieke beperking. Geen scholing vond plaats m.b.t. ondersteunen van kinderen met een spraak/taalstoornis en ondersteunen van kinderen met een verstandelijke beperking. Als het gaat om scholing in de komende twee jaar wordt het vaakst genoemd optreden bij gedragsproblematiek, omgaan met kinderen met een hechtingsstoornis en opstellen van het ontwikkelingsperspectiefplan.

	Ja, het hele team		Ja, een deel van het team		Nee, gepland voor de komende twee jaren		Nee	
Signaleren & Analyseren	48,4%	15	29,0%	9	6,5%	2	19,4%	6
Handelingsgericht werken	45,2%	14	25,8%	8	0,0%	0	29,0%	9
De-escalerend optreden	38,7%	12	16,1%	5	3,2%	1	41,9%	13
Optreden bij gedragsproblematiek	38,7%	12	29,0%	9	12,9%	4	19,4%	6
Klassenmanagement	35,5%	11	6,5%	2	3,2%	1	54,8%	17
Pedagogisch klimaat	35,5%	11	22,6%	7	6,5%	2	35,5%	11
Woordenschat	25,8%	8	16,1%	5	6,5%	2	51,6%	16
Ondersteunen van kinderen met een sociaal-emotionele problematiek	25,8%	8	32,3%	10	3,2%	1	41,9%	13
Opstellen ontwikkelingsperspectiefplan	9,7%	3	25,8%	8	9,7%	3	54,8%	17
Ondersteunen van kinderen met een cognitieve stoornis	6,5%	2	45,2%	14	3,2%	1	45,2%	14
Gesprekvaardigheden	3,2%	1	29,0%	9	6,5%	2	61,3%	19
NT2	3,2%	1	25,8%	8	6,5%	2	64,5%	20
Behandelen ondersteuningsvragen	3,2%	1	16,1%	5	6,5%	2	74,2%	23
Omgaan met kinderen met een hechtingsstoornis	3,2%	1	9,7%	3	16,1%	5	71,0%	22
Ondersteunen van kinderen met fysieke beperking	3,2%	1	19,4%	6	0,0%	0	77,4%	24
Ondersteunen van kinderen met spraak/taalstoornis	0,0%	0	51,6%	16	6,5%	2	41,9%	13

Ondersteunen van kinderen met verstandelijke beperking	0,0%	0	25,8%	8	3,2%	1	71,0%	22
--	------	---	-------	---	------	---	-------	----

Anders, namelijk:

- WA van Liefland: Deelname Cultuurprofs en Muziekimpuls hele team. Specifiek voor onze SO doelgroep ontwikkelen van andere vaardigheden o.a. sensomotorische.
- Meander: Voor alles geldt, dat er scholingen en teamdagen zijn geweest, maar dat je ook moet zorgen dat informatie en scholing een zichtbare plek binnen de school krijgt. Borging hoort daarbij en staat bij ons voor de komende 2 jaar op de agenda.
- Borgmanschool: Scholing is op maat en kan per locatie verschillen.
- De Fiduciaschool: Gevolgde studiedagen zijn: HGW/ RGM (Ronnie Gardner Methode)/ lezing Colette de Bruin/ Atelierstudiedag.

Intern schoolondersteuningsteam

Eén van de kernkwaliteiten zoals aangegeven in het OP is dat de school een ondersteuningsteam dient te hebben gericht op leerlingenondersteuning. Drie scholen geven aan dat ze dit niet hebben of dat het niet van toepassing is.

Hoe vaak komt het interne schoolondersteuningsteam bijeen?	Reacties (n=47)	
1 keer per week	17%	8
1 keer per 2 weken	4,3%	2
1 keer per 3 weken	12,8%	6
1 keer per 4 weken/ 1 keer per maand	21,3%	10
1 keer per 5 weken	4,3%	2
1 keer per 6 weken	14,9%	7

Anders, namelijk:

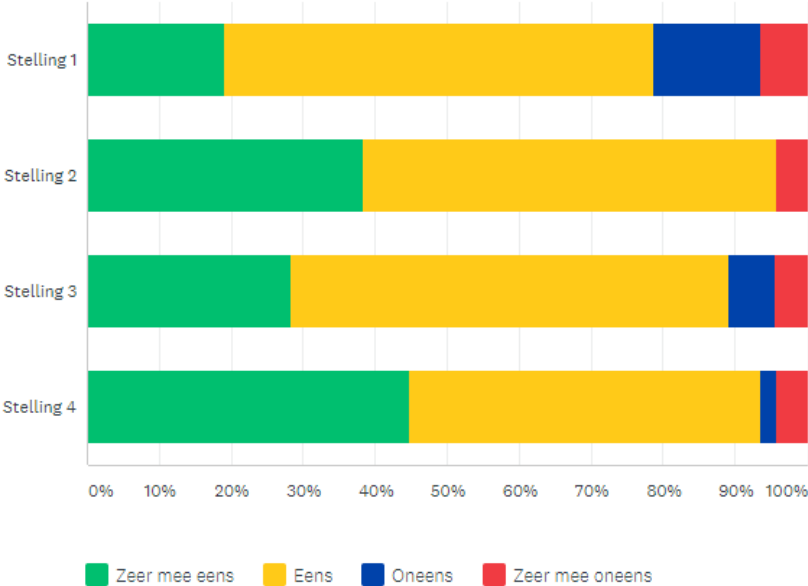
- Brinkschool: IB-netwerkbijeenkomsten. Daarnaast contact met specialisten bv orthopedagoog. Een contact met zorgteam van St. Baasis.
- De Driebond: Eens in de zes weken hebben de ib'ers, jeugdverpleegkundige en contactpersoon WIJ-team overleg. Driehoeksoverleg tussen ib'ers, schoolpsycholoog, ambulant begeleider is twee keer per jaar.
- De Triangel: Hebben we niet
- Boerhaave school: Eens in de 8 weken - wel tussentijds overleg per mail of op afspraak met gedragspecialist
- Anne Frankschool: N.v.t.
- Meander: Een keer in de week komen de ib'ers bij elkaar, 1 keer per maand het zorgteam, 4 keer per jaar driehoeksoverleg met schoolpsycholoog en ambulant begeleider gedrag, daarnaast allerlei overleg momenten met externe partners en partners binnen eigen bestuur.
- De Beijumkorf: Driehoeksoverleg (AB, orthopedagoge, IB), 1 keer per 6 weken minimaal
- De Swoaistee: 3 keer per schooljaar
- 't Kompas: Bij ons is er geen sprake van een intern **scholingsteam?**

Om in beeld te brengen hoe het schoolondersteuningsteam werkt is de scholen een aantal stellingen voorgelegd:

1. Taken, werkwijze en verantwoordelijkheden van het interne schoolondersteuningsteam zijn vastgelegd.
2. Het interne schoolondersteuningsteam draagt zorg voor het organiseren van de externe ondersteuning.
3. Het interne schoolondersteuningsteam ondersteunt ouders/verzorgers en leerlingen.
4. Het interne schoolondersteuningsteam ondersteunt leerkrachten.

Met de meeste stellingen zijn de scholen het eens. **Bij stelling 1 wordt het vaakst oneens en zeer mee oneens aangegeven, percentage?.** Met stelling 3 is 10,6 procent van de scholen het oneens/zeer

oneens, met stelling 4 is 6,4 procent het oneens/zeer oneens en met stelling 2 is vier procent het zeer oneens.

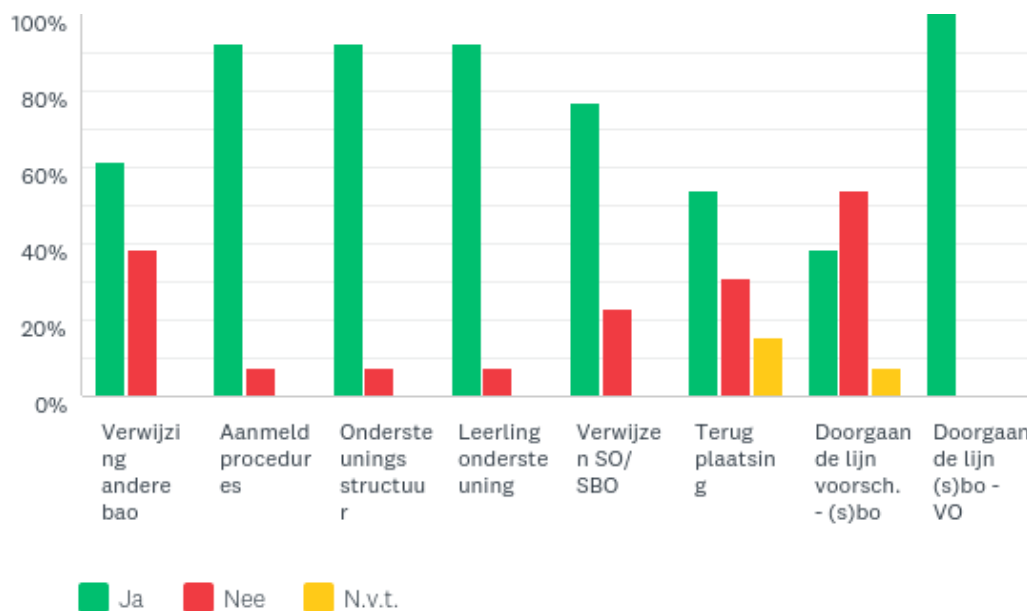

2. Zorgplicht

2.1 Beleid

Alle schoolbesturen hebben beleid gemaakt ten aanzien van de doorgaande lijn (S)BO-VO. Bijna alle schoolbesturen hebben beleid gemaakt ten aanzien van aanmeldprocedures, ondersteuningsstructuur en leerling ondersteuning. Er is m.b.t. de doorgaande lijn voorschools-(S)BO door de schoolbesturen het minst beleid ontwikkeld. Er zijn drie schoolbesturen die aangeven op alle onderwerpen beleid te hebben ontwikkeld (KOC, Nicolaaschool en RENN4). Twee scholen merken op dat het ontwikkelen van beleid vooral bij scholen ligt:

- OOG: in de meeste gevallen maken de scholen hier zelf beleid op en niet het schoolbestuur.
- KOC: de scholen hebben werkwijzen beschreven in hun Schoolondersteuningsprofiel. Nader beleid is o.i. niet nodig

In onderstaande tabel is te zien op welke onderwerpen welke schoolbesturen aangeven geen beleid te hebben gemaakt of n.v.t. hebben aangegeven.

Onderwerpen	Antwoordoptie	Schoolbestuur
Verwijzingen naar andere basisscholen	Geen beleid gemaakt	Athena, OOG, GSV, VCOG, Christelijk Onderwijs Haren Onnen
Aanmeldprocedures	Geen beleid gemaakt	OOG
Ondersteuningsstructuur	Geen beleid gemaakt	OOG
Leerlingenondersteuning	Geen beleid gemaakt	OOG
Verwijzen SO/SBO	Geen beleid gemaakt	Athena, OOG, VCOG
Terugplaatsing	Geen beleid gemaakt	Athena, OOG, CSOG, VCOG
	N.v.t.	GSV, OPOS
De doorgaande lijn van voorschool naar (speciaal) basisonderwijs	Geen beleid gemaakt	OOG, CSOG, Baasis, NoorderBasis, VCOG, Jenaplan Noord, Christelijk Onderwijs Haren Onnen
	N.v.t.	GSV

Geschilprocedures

Ouders kunnen bij de geschillencommissie passend onderwijs een geschil indienen tegen het schoolbestuur over (de weigering van) toelating van leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, verwijdering van leerlingen of de vaststelling en/of bijstelling van het ontwikkelingsperspectief. In de subregio Groningen Haren is er één schoolbestuur dat aangeeft drie geschilprocedures te hebben gehad. Dit betreft drie geschilprocedures op verwijdering van een leerling bij schoolbestuur VCOG.

2.2 Aanmeldprocedures

Ouders kunnen hun kind aanmelden op een school van hun keuze. Wanneer een kind schriftelijk is aangemeld, heeft de school zorgplicht voor het kind. Het is dus noodzakelijk dat een kind schriftelijk wordt aangemeld. Wanneer de school zorgplicht heeft, is de school verplicht het kind op te nemen of, indien de school het kind niet de benodigde ondersteuning kan bieden, een andere school te zoeken voor het kind.

	Percentage	Aantallen (n=47)
Aanmeldformulier	87,2%	41
Intakegesprek	83%	39
Gesprek met de directeur/ leerkracht	59,6%	28
Mail naar de directeur/ leerkracht	42,6%	20
Telefonisch	29,8%	14
Brief in de brievenbus	23,4%	11
Anders, namelijk:		
<ul style="list-style-type: none"> • Bisschop Bekkersschool: Oriënterend gesprek met de brugfunctionaris of de intern begeleider. Daaruit volgt meestal een aanmelding. • Groninger Buitenschool: Verwijzing kinderarts of andere school • Brederoschool: Op elke actie van de toekomstige ouders volgt een intakegesprek. Een aanmelding is pas compleet na het inleveren van het ingevulde aanmeldingsformulier. • De Driebond: Een mail, of telefoontje kan, maar dan wordt er altijd een afspraak gemaakt voor een intakegesprek. Na het gesprek krijgen ouders/verzorgers het inschrijfformulier mee. • Anne Frankschool: Eerst een gesprek en daarna een aanmeldformulier mee naar huis. • Meander: Na een rondleiding door de school. • De Beijumkorf: Nadat er een telefonische afspraak is gemaakt via de administratie/directeur met de directeur. • Meeroevers: Wij hanteren vanaf 2019 het VCOG aanmeldingsformulier. Dat is een aanmeldingsformulier dat na gesprek en handtekening directeur ook het inschrijfformulier wordt. • Rehobothschool: Er wordt voor ieder kind een aanmeldingsformulier ingevuld. • De Feniks: Inloopmomenten voor peuters en hun ouders. • De Fiduciaschool: Intakegesprek en rondleiding. Hierna kan een kind aangemeld worden na het ontvangen van een TLV		

2.3 Tijdige en passende ondersteuning

Bijna driekwart van de scholen heeft alle aangemelde kinderen tijdig en passend kunnen plaatsen. Dertien scholen geven aan dat ze niet alle aangemelde kinderen tijdig hebben kunnen plaatsen op hun school. Dit betreft de volgende scholen:

- De Kleine Wereld
- Bisschop Bekkersschool
- De Starter
- De Pendinghe
- SBO dr Bekenkampschool
- Dom Helder Camaraschool
- Hoeksteen
- Haydnschool
- De Feniks
- CSBO De Kimkiel
- St. Michaëlschool en dependance St. Franciscus

- De Rietzee

Vervolgens hebben er de volgende acties plaatsgevonden:

Ingezette actie	Aantal keer ingezet door de scholen (n=13)	
Binnen de gemeente een andere school gevonden	76,9%	10
Overgeplaatst naar het S(B)O	30,8%	4
Aanvullend onderzoek	23,1%	3
Buiten de gemeente een andere school gevonden	7,7%	1
Anders, namelijk:		
<ul style="list-style-type: none"> • SBO dr Bekenkampschool: Wel aangemeld, maar geen TLV afgegeven. • Dom Helder Camaraschool: Wachtlijst groep 1, niet alle kinderen kunnen plaatsen vanwege ruimtegebrek schoolgebouw. • De Swoaistee: Het WIJ-team heeft verder gezocht naar een passende plek binnen SO. • St. Michaëlschool en dependance St. Franciscus: Het betreft het overschrijden van de vastgestelde groepsgrootte. • De Rietzee: Telefonisch aangegeven dat we de zorg niet kunnen bieden of dat de betreffende ouders eerst weer met de huidige school in gesprek gaan. 		

Scholen hebben zorgplicht voor alle kinderen die bij hen zijn ingeschreven. In geval van problemen of thuiszitten betekent dit dat de school de verantwoordelijkheid heeft om ouders en kind te ondersteunen naar de best passende onderwijsplek elders. Er zijn elf scholen die in schooljaar 2017-2018 kinderen niet passend binnen zes weken konden plaatsen elders. In *tabel 1* van de bijlage staan de scholen die het afgelopen schooljaar kinderen niet passend of tijdig konden plaatsen elders. De acties die vervolgens hebben plaatsgevonden staan in onderstaande tabel weergegeven.

Ingezette actie	Aantal keer ingezet door de scholen (n=11)	
Binnen de gemeente een andere school gevonden	54,5%	6
Buiten de gemeente een andere school gevonden	0%	0
Overgeplaatst naar het S(B)O	36,4%	4
Aanvullend onderzoek	45,5%	5
Anders, namelijk:		
<ul style="list-style-type: none"> • Groninger Buitenschool: Benodigde ondersteuning kon niet sneller geregeld worden en via zorgoverleg werd de best passende oplossing gezocht, zoals bijv. verminderde lestijd totdat ondersteuning geborgd was. • SBO dr Bekenkampschool: Symbiose, of deels leerplicht ontheffing. • SO de Steiger: Contact met LPA en onderwijsconsulent • De Rietzee: Op de wachtlijst voor de GSV. Geen succes. Uiteindelijk vervroegd doorgestroomd naar het vo. 		

2.4 Thuiszitters

Een van de doelstellingen van passend onderwijs is het verminderen van het percentage thuiszitters. De ambitie van het SWV PO 20.01 is dat er geen thuiszitters zijn. Thuiszitters zijn leer- of kwalificatieplichtige leerlingen die ingeschreven zijn op een school, maar langer dan vier weken ongeoorloofd verzuimen. Er zijn in totaal twaalf verschillende scholen afgelopen schooljaar geweest met thuiszitters, één school geeft aan dit niet te weten. In totaal zijn er in het schooljaar 2017-2018 meer dan zestien thuiszitters geweest, volgens de scholen. Zes schoolbesturen (OOG, GSV, CSOG, NoorderBasis, VCOG en RENN4) geven aan dat hun scholen thuiszitters hebben gehad. Wat scholen

en schoolbesturen aangeven komt echter niet overeen. In onderstaande tabel is te zien welke scholen en schoolbesturen aangeven thuiszitters te hebben gehad.

Schoolbestuur	Aantal thuiszitters volgens schoolbestuur	Aantal thuiszitters volgens de scholen van het schoolbestuur (n=12)
Athena	Geen	Geen
OOG	2	4 (n=4)
GSV	1	1 (n=1)
CSOG	2	2 (n=1)
KOC	Geen	Geen
Baasis	Geen	Geen
NoorderBasis*	1	1 (n=1)
VCOG	3	Meer dan 7 (n=4)
Jenaplan Noord*	Geen	Geen
Nicolaaschool	Geen	Geen
Christelijk Onderwijs Haren Onnen	Geen	1 (n=1)
RENN ₄ *	Meer dan 5	Geen
OPOS*	Geen	Geen

* Dit schoolbestuur heeft ook nog scholen in andere subregio's binnen het SWV, dus het kan zijn dat bij deze subregio's ook nog thuiszitters van dit schoolbestuur zijn.

2.5 Terugplaatsingen naar regulier onderwijs

Het streven van passend onderwijs is om plaatsingen in het S(B)O tijdelijk te laten zijn waar dat mogelijk is. Zes S(B)O-scholen geven aan dat ze geen leerlingen hebben kunnen terugplaatsen naar het regulier onderwijs. De andere drie scholen geven aan meer dan acht leerlingen te hebben teruggeplaatst naar het regulier onderwijs in het schooljaar 2017-2018.

De reguliere scholen geven aan dat er vijf leerlingen rechtstreeks zijn opgenomen vanuit het S(B)O. Vijf scholen hebben één leerling in het schooljaar 2017-2018 opgenomen. Drieëndertig scholen hebben geen leerlingen opgenomen uit het S(B)O.

2.6 Zij-instromers

Zij-instromers zijn leerlingen die overstappen van de ene basisschool (BAO) naar een andere basisschool (BAO), anders dan door verhuizing of verplaatsing naar speciaal (basis)onderwijs. Zeven scholen geven aan dat zij geen zij-instromers hebben ontvangen afgelopen schooljaar. Ruim zestig procent van de scholen heeft afgelopen schooljaar meer dan vijf zij-instromers ontvangen. In totaal zijn er meer dan 156 zij-instromers geweest afgelopen schooljaar.

Aantal ontvangen zij-instromers	Reacties (n=38)	
Geen	18,4%	7
1	5,3%	2
2	7,9%	3
3	5,3%	2
4	2,6%	1
5	0%	0
> 5	60,5%	23

2.7 Doorverwijzingen S(B)O

Schoolbesturen zijn verplicht een TLV te beoordelen. Hierdoor zou elk schoolbestuur op de hoogte kunnen zijn van de doorverwijzing naar S(B)O en de reden hiervan.

Twee schoolbesturen geven aan het aantal doorverwijzingen naar S(B)O niet te weten van het afgelopen schooljaar 2017-2018 (CSOG en NoorderBasis). Van de schoolbesturen die het aantal doorverwijzingen wel zeggen te weten, is er één schoolbestuur dat geen doorverwijzingen naar S(B)O heeft gehad. De andere schoolbesturen hebben in totaal 95 doorverwijzingen gehad.

Zes schoolbesturen geven aan in honderd procent van de gevallen bekend te zijn met de reden van verwijzing. Eén schoolbestuur zegt in tien procent van de gevallen bekend te zijn, een schoolbestuur in een kwart van de gevallen, een schoolbestuur voor 44% van de gevallen, twee schoolbesturen geven aan in 90% van de gevallen bekend te zijn met de reden.

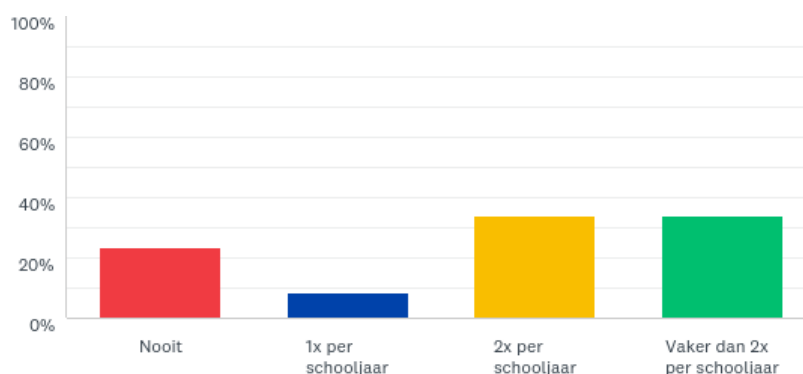
2.8 Ontwikkelingsperspectiefplan en ouderbetrokkenheid

Deze paragraaf gaat over het Ontwikkelingsperspectiefplan (in het vervolg OPP). Hiermee worden ontwikkelingsperspectiefplannen bedoeld die geregistreerd zijn bij DUO/Bron en gefinancierd worden vanuit middelen passend onderwijs.

Contact met zorgleerling opstellen OPP

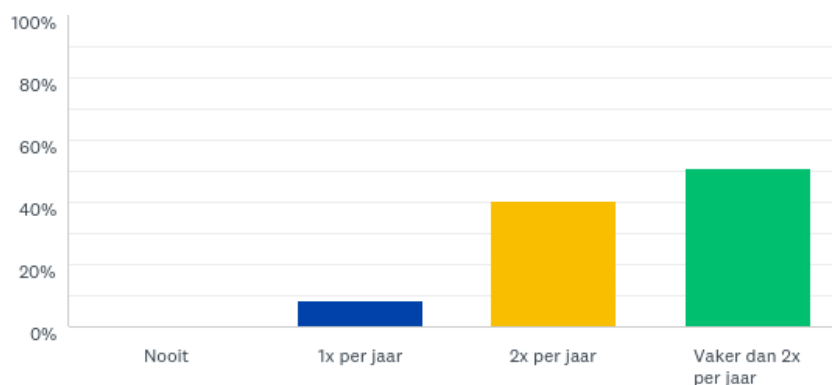
In het IJkinstrument basisondersteuning staat dat ouders én leerlingen actief betrokken dienen te worden bij het onderwijs en dus ook bij het opstellen van het OPP.

Ongeveer driekwart van de scholen betreft het kind bij het opstellen van het OPP. Een derde van de scholen doet dit zelfs vaker dan twee keer per schooljaar. Elf scholen betrekken het kind niet bij het opstellen van het OPP. Eén school betreft het kind al vanaf vier jaar bij het opstellen van een OPP. Maar de meeste scholen betrekken het kind bij het OPP in de leeftijd van acht, negen of tien jaar oud. De scholen gaan gemiddeld bij de leeftijd van negen jaar in overleg met het kind als er een OPP opgesteld moet worden.

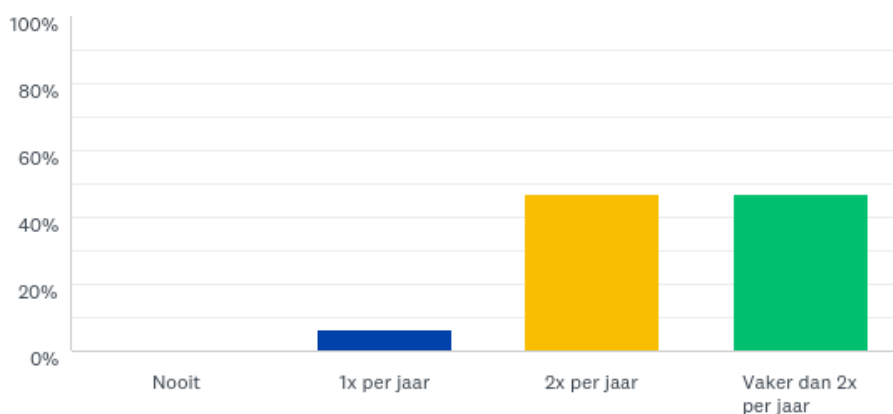
Overleg met ouders opstellen OPP

Het vaststellen van een OPP dient in overleg met de ouders te gaan. Ouders hebben daarnaast sinds 1 augustus 2017 instemmingsrecht op het handelingsdeel van het OPP. Alle scholen hebben overleg met de ouders bij het opstellen van een OPP. De meeste scholen doen dit vaker dan twee keer per jaar. Slechts acht procent doet dit één keer per jaar.

Contact met ouders uitvoering OPP

Het OPP dient ten minste één keer per schooljaar met de ouders geëvalueerd te worden. Daarna kan het OPP bijgesteld worden als dat nodig is. Ook over de bijstelling moet eerst met de ouders op overeenstemming gericht overleg worden gevoerd. SWV PO 20.01 geeft hierbij aan in het **basisprofiel?** dat de ouders betrokken dienen te worden bij het opstellen en evalueren van het OPP. De ouders op de hoogte stellen over de uitvoering en de evaluatie van het OPP wordt door alle scholen gedaan. Bijna de helft van de scholen heeft vaker dan twee keer per jaar contact met de ouders over de uitvoering en evaluatie van het OPP.

Contact school en ouders zorgleerling

Om het contact van school met ouders van zorgleerlingen in beeld te brengen is de scholen een aantal stellingen voorgelegd:

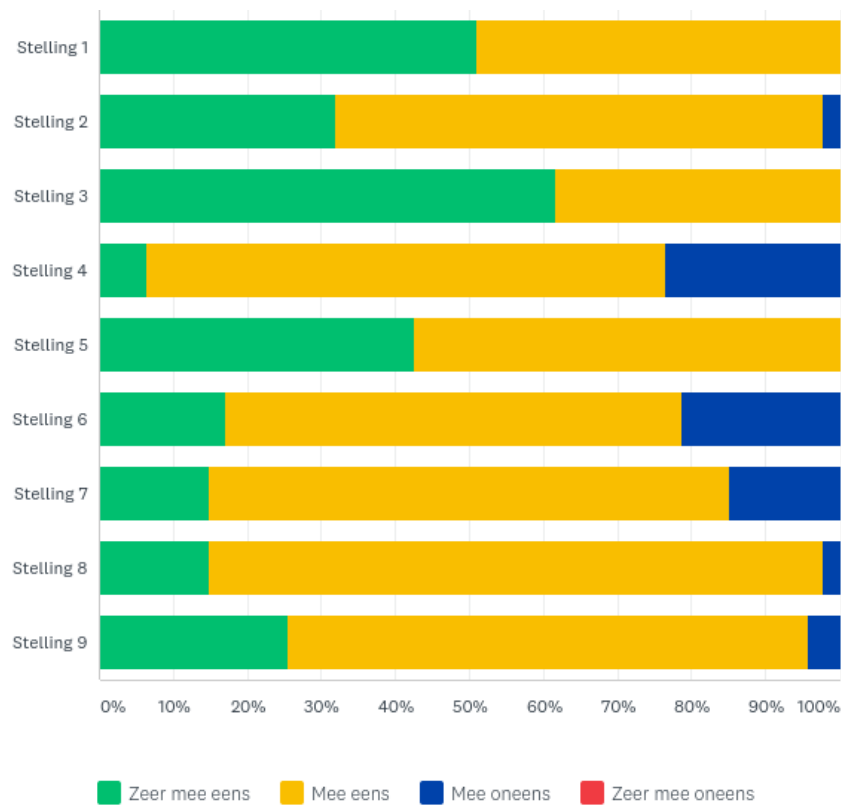
1. Het overleg met ouders van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften is in het algemeen goed.
2. In het algemeen zijn ouders van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften goed op de hoogte van het onderwijs aan hun kind.
3. De school betreft de ouders altijd in de route naar de beste ondersteuning van het kind.
4. De school betreft het kind in de afstemming van de ondersteuning die het kind nodig heeft.
5. De school betreft externe partijen in de afstemming van de ondersteuning die het kind nodig heeft.
6. Ouders van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften zijn makkelijk bij de school te betrekken.
7. Ouders van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften geven vaak voldoende informatie over hun kind.
8. Samen met de ouders van en leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften is helder te krijgen wat een kind nodig heeft.

9. De school kan duidelijk in beeld krijgen wat het kind nodig heeft.

Over het algemeen kan gesteld worden dat de scholen vinden dat het overleg met ouders, het betrekken van de ouders bij de beste route en het betrekken van externe partijen bij de afstemming goed gaat.

Het betrekken van het kind in de afstemming van de ondersteuning wordt niet door alle scholen gedaan. Ook vindt niet elke school dat het makkelijk is om de ouders te betrekken, dat de ouders van ondersteuningsleerlingen altijd voldoende informatie geven over hun kind en dat een school altijd een duidelijk beeld krijgt van wat het kind nodig heeft. Met stelling 2 en stelling 8 is één school het oneens.

3. Doorgaande lijn

Een onderdeel van de kwaliteitszorg is de doorstroming van voorschoolse voorzieningen naar basisonderwijs en van basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs. Daarnaast vindt het SWV PO 20.01 het belangrijk dat de school leerlingen zorgvuldig overdraagt.

3.1 Afstemming voorschoolse voorzieningen

Het gemeentelijk jeugdplan moet zich onder andere richten op preventie en vroegsignalering, en het versterken van het opvoedkundig klimaat in gezinnen, buurten en scholen. Hiervoor is afstemming met het onderwijs noodzakelijk.

Omdat de plek van de voorschoolse voorziening bepalend kan zijn in de mate en kwaliteit van afstemming en samenwerking is in onderstaande tabel onderscheid gemaakt tussen scholen die een voorschoolse voorziening in het gebouw hebben en scholen die dit niet hebben. Ruim de helft van de scholen heeft een voorschoolse voorziening in het schoolgebouw.

De meeste scholen maken gebruik van overdrachtsformulieren, in totaal 25 scholen. Ook warme overdracht met ouders vindt regelmatig plaats. Van de scholen die aangeven dat ze warme overdracht zonder ouders hebben (n=29), hebben 21 scholen ook warme overdracht met ouders. Warme overdracht zonder ouders wordt vaker gedaan dan warme overdracht met ouders. SWV PO 20.01 vindt het belangrijk dat leerlingen zorgvuldig worden overgedragen. Zeven scholen hebben helemaal geen warme overdracht (zowel niet met ouders als zonder ouders).

Met name terugkoppeling in het eerste jaar van de ontwikkeling van leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte vindt vaker plaats op scholen die een voorschoolse voorziening in pandig hebben. In het ijkinstrument basisondersteuning, dit is een bijlage van het OP, staat: de school koppelt in het eerste jaar de ontwikkeling van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften terug naar de voorschoolse voorzieningen of vorige school. Bij scholen met een in pandige voorschoolse voorziening gebeurt dit in 23 procent van de gevallen, als een voorschoolse voorziening niet in pandig is, gebeurt dit in 9,5 procent van de gevallen.

	Voorschoolse voorzieningen in het gebouw (n=47)			
	Ja (n=26)		Nee (n=21)	
Gebruik van overdrachtsformulier	96,2%	25	66,7%	14
Warme overdracht zonder ouders	61,5%	16	61,9%	13
Collegiale consultatie tussen pedagogisch medewerker(s) van de voorschool en leerkracht(en)	53,9%	14	52,4%	11
Bezoek/observeren op voorschool	42,3%	11	66,7%	14
Warme overdracht met ouders	38,5%	10	52,4%	11
Voorlichting aan ouders	26,9%	7	23,8%	5
Terugkoppeling in het eerste jaar van de ontwikkeling van leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte	23,1%	6	9,5%	2
Geen voorbeelden beschikbaar	0%	0	0%	0
Anders, namelijk:			<ul style="list-style-type: none"> De terugkoppeling naar voorgaande school gebeurt af en toe. Bij twijfel komen we een leerling observeren. 	

3.2 Samenwerking voorschoolse voorzieningen

Uit de voorbeelden die scholen geven van samenwerking met voorschoolse voorzieningen blijkt dat de samenwerking en collegiale consultatie bij scholen zonder voorschoolse voorziening in het gebouw ongeveer gelijk gebeurt als bij scholen met een in pandige voorziening. Bij de andere

voorbeelden is er vaker samenwerking als een voorschoolse voorziening in pandig is in de school. Over het algemeen kan gesteld worden dat samenwerking meer gebeurt bij scholen met een voorschoolse voorziening in het gebouw.

Verder is te zien dat samenwerking/afstemming/overleg tussen de contactpersoon van de voorschool en de ib'er of leerkracht van de school het meeste voorkomt. Ook zijn er redelijk wat scholen die geen voorbeelden kunnen geven van samenwerking met voorschoolse voorzieningen.

	Voorschoolse voorzieningen in het gebouw (n=47)			
	Ja (n=26)		Nee (n=21)	
Samenwerking/afstemming/overleg tussen o.a. contactpersoon voorschool, ib'er, leerkracht groep 1 (en 2)	76,9%	20	81%	17
Collegiale consultatie tussen pedagogisch medewerker(s) van de voorschool en leerkracht(en)	69,2%	18	66,7%	14
Gezamenlijke studiemiddag	38,5%	10	4,8%	1
Peuterpilots	30,8%	8	4,8%	1
Gezamenlijk gebruik van methodieken	26,9%	7	0%	0
Oudervoorlichting	19,2%	5	9,5%	2
Geen voorbeelden beschikbaar	3,9%	1	9,5%	2
Anders, namelijk:	<ul style="list-style-type: none"> Brederoschool: Gezamenlijk gebruik van faciliteiten, gezamenlijk vieren van feesten, organisatorisch overleg. De Tamarisk: VVE-thema's. De Beijumkorf: Regelmatig overleg tussen coördinator voorschool, directeur, IB (afstemming activiteiten, samenwerken) De Rietzee: Geen 		<ul style="list-style-type: none"> Siebe Jan Boumaschool: De visie ontwikkelen om over twee jaar samen op te gaan in een IKC Rehobothschool: Vroegtijdige informatie is fijn. Liever dan dat het kind al op school zit. 	

3.3 Verbeterpunten afstemming voorschoolse voorzieningen

Ondanks dat er veel mooie voorbeelden van afstemming en samenwerking zijn, geven scholen nog wel verbeterpunten aan op onderwerpen als afstemming, (warme) overdracht, samenwerking en doorgaande lijn. Ook collegiale consultatie, meer en nauwer inhoudelijk contact, gezamenlijke activiteiten organiseren en gezamenlijke visie op leren en ontwikkelen maken worden genoemd. Een aantal scholen geeft daarnaast ook aan dat signalen van leerlingen met zorgbehoeften of die extra ondersteuning hebben (eerder) doorgegeven moeten worden. Deze verbeterpunten komen zowel van scholen die een voorschoolse voorziening in het gebouw hebben als scholen die dit niet hebben.

3.4 Afstemming voortgezet onderwijs

Alle scholen dienen zorgvuldig informatie over de leerlingen over te dragen aan het voortgezet onderwijs, zoals vermeld staat in het Ondersteuningsplan van SWV PO 20.01.

In de afstemming met het voortgezet onderwijs wordt door een groot deel van de scholen warme overdracht zonder ouders, overleg PO-VO en open dag/informatiebijeenkomst gedaan. Ook is er regelmatig schriftelijke terugkoppeling van VO naar PO, meedraaien op VO voor leerlingen en contact/bezoek van medewerker school en ouders (+kind) aan VO.

	Reacties (n=47)	
Warme overdracht zonder ouders	89,4%	42
Overleg PO-VO	89,4%	42
Open dag/informatiebijeenkomst	85,1%	40
Schriftelijke terugkoppeling van VO naar PO	70,2%	33
Meedraaien op VO voor leerlingen	63,8%	30
Contact/bezoek van medewerker school en ouders (+kind) aan VO	61,7%	29
(Inhoudelijke) samenwerking	57,5%	27
Mondelinge terugkoppeling van VO naar PO	42,6%	20
Warme overdracht met ouders	29,8%	14
Extra aanbod hoogbegaafden: Masterclass HB, plusklas	21,3%	10
Extra aanbod voor reguliere leerlingen	17%	8
Geen voorbeelden	0%	0
Anders, namelijk:		
<ul style="list-style-type: none"> • Brinkschool: Middelbare schoolweek ter voorbereiding zodat lln. worden voorbereid. Dit afgestemd op het rooster van de middelbare inclusief lokaalwissel, leswissel, docentwissel, etc. • SBO dr Bekenkampschool: Pilot deelname 10-14 school • Aquamarijn: VO consulent van CSG • De Wingerd: Leerlingen stromen meestal door naar ons eigen VSO in hetzelfde gebouw. • Meander: Warme overdracht is zonder ouders, maar wel in overleg met ouders. • De Beijumkorf: Digitale overdracht. Doorgaande leerlijn Engels. 		

3.5 Verbeterpunten afstemming voortgezet onderwijs

Bijna 60 procent van de scholen geeft aan geen verbeterpunten te hebben omdat men al (zeer) tevreden is over de afstemming met het voortgezet onderwijs.

De meest genoemde verbeterpunten van de overige scholen is de warme overdracht/afstemming van de overgang, één school geeft hierbij aan: meer tijd faciliteren voor leerkrachten in contacten met VO, bezoek PO-leerlingen aan VO beter faciliteren (bijv. vervoer).

Andere verbeterpunten zijn betere communicatie, kennis van elkaars trajecten/kwaliteiten, doorgaande leerlijnen, terugkoppeling en meedraaien op VO.

4. Lokale afspraken

Gemeenten in Nederland zijn sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor een aantal beleidsterreinen voor de jeugd. De belangrijkste is de invoering van de jeugdwet. In de lokale setting zullen schoolbesturen afstemmen met gemeentes, denk aan uitgangspunten voor samenwerking, onderwijshuisvesting in relatie tot passend onderwijs, samenwerking met jeugdhulp, leerlingenvervoer in relatie tot passend onderwijs of aan de inbreng van wijkcoach, jeugdverpleegkundige en/of schoolmaatschappelijk werk. De taak van SWV PO 20.01 is daar waar gewenst of noodzakelijk te komen tot subregionale afspraken (bijvoorbeeld mogelijke onderwijszorgarrangementen) en verder de lokale ontwikkeling te volgen.

4.1 Samenwerking

We hebben de schoolbesturen met betrekking tot de samenwerking de volgende vraag gesteld: *"Wat zijn voorbeelden van goede samenwerking tussen scholen en/of schoolbesturen binnen één van de gemeenten die binnen het samenwerkingsverband vallen, waarbij uw schoolbestuur betrokken was?"*

Elk schoolbestuur geeft per gemeente binnen SWV PO 20.01 andere voorbeelden van goede samenwerking. Wat opvalt is dat er voorbeelden worden gegeven van samenwerking tussen schoolbesturen. Ook worden er voorbeelden gegeven van samenwerking binnen het bestuur, of met andere partijen.

Schoolbestuur	Gemeente	Voorbeelden van goede samenwerking subregio Groningen
Athena	Groningen	PO-VO (Parcival)
OOG	Groningen	Professionalisering hoogbegaafdheid, interne opleiding ib'er, intervisie huidige ib'er, IB leernetwerk met ib'ers van andere schoolbesturen en de AB'ers van het KCOO
GSV	Groningen	n.v.t.
CSOG	Groningen	Observatieplaatsen samen met Renn4 en OOG
KOC	Groningen	Samenwerking met SBO. Observatieperiode heeft tot juiste onderwijssetting geleid voor een kind met specifieke hulpvraag
Baasis	Haren	Geen
NoorderBasis	Groningen	Geen voorbeelden bekend
	Haren	Geen voorbeelden bekend
VCOG	Groningen	Het IB leernetwerk is bovenbestuurlijk, samenwerking verschillende bovenbestuurlijke expertisecentra
Jenaplan Noord	Haren	PPS
Nicolaasschool	Haren	n.v.t.
Christelijk Onderwijs Haren Onnen	Haren	Contacten met ib'ers en directeuren binnen de gemeente. Participatie 'samen voor jeugd' Haren.
RENN4	Groningen	Samenwerking rondom de Draaimolen
OPOS	Groningen	n.v.t.

Netwerk intern begeleiders

De schoolbesturen is gevraagd of er binnen het schoolbestuur een netwerk van intern begeleiders is op lokaal niveau waar ontwikkeling en uitwisseling plaatsvindt. OPOS geeft aan geen netwerk van intern begeleiders op lokaal niveau te hebben ontwikkeld. De overige schoolbesturen hebben dit wel. In een aantal gevallen is dit voor het eigen schoolbestuur maar ook bovenbestuurlijk zijn er ib-netwerken.

Netwerk ib'ers	Schoolbestuur	
Ja	92,3%	12
Nee	7,7%	1

4.2 Bestuurlijk overleg

Vanuit landelijke wet- en regelgeving is het verplicht om tijdens gemeentelijke overleggen tenminste jaarlijks overleg te hebben over verschillende onderwerpen die (de kwaliteit van) het onderwijs aangaan. Het overleg is gericht op het maken van afspraken met elkaar. Om na te gaan of er goede afspraken gemaakt worden tijdens de gemeentelijke overleggen is de schoolbesturen gevraagd naar de gemaakte afspraken van deze overleggen, deze zijn te lezen in onderstaande tabel.

Onderwerpen	Afspraken tussen schoolbesturen en de subregio Groningen-Haren			
	Groningen (n=9)		Haren (n=6)	
Leerplicht/ thuiszitters	8	0	5	0
		1		1
Leerlingenvervoer	4	2	3	0
		3		3
(Toegankelijkheid van) Onderwijshuisvesting	6	1	4	0
		2		2
Afstemming voorschoolse voorzieningen met basisschool	4	4	3	2
		1		1
Afstemming voortgezet onderwijs met basisschool	8	1	6	0
		0		0
Dyslexie	3	4	4	2
		2		0
Inzet van (school)maatschappelijk werk in het onderwijs	4	1	4	2
		4		0
Deelname van jeugdhulp in de ondersteuningsstructuur van het onderwijs (ZAT)	6	2	2	3
		1		1
Inzet van Jeugd-GGZ	5	1	3	2
		3		1
Afstemming onderwijs en zorg	6	2	4	1
		1		1

* Antwoordcategorieën: Ja = groen; Nee = rood; Weet niet = grijs

In Haren wordt er door alle schoolbesturen aangegeven dat er afspraken zijn over de afstemming tussen voortgezet onderwijs met het basisonderwijs. In Groningen is er geen enkel onderwerp waarbij alle schoolbesturen aangeven dat er afspraken zijn gemaakt. Schoolbesturen in Groningen geven het meest aan dat er afspraken zijn gemaakt tijdens gemeentelijke overleggen op het gebied van leerplicht, afstemming voortgezet onderwijs met het basisonderwijs

4.3 Tevredenheid opbrengsten bestuurlijk overleg

Het gemeentelijk overleg wordt per gemeente anders ervaren. In de gemeente Haren zijn vier schoolbesturen tevreden over de opbrengsten van de gemeentelijke overleggen. In de gemeente Groningen zijn zeven schoolbesturen tevreden over de opbrengst van de gemeentelijke overleggen.

Schoolbestuur	Gemeente	Tevredenheid
Athena	Groningen	Tevreden
OOG	Groningen	Tevreden
GSV	Groningen	Tevreden
CSOG	Groningen	Tevreden
KOC	Groningen	Tevreden
OPOS	Groningen	Tevreden
VCOG	Groningen	Ontevreden
RENN4	Groningen	Tevreden
	Haren	Ontevreden
NoorderBasis	Groningen	Ontevreden
	Haren	Tevreden
Baasis	Haren	Ontevreden
Jenaplan Noord	Haren	Tevreden
Nicolaasschool	Haren	Tevreden
Christelijk Onderwijs Haren Onnen	Haren	Tevreden

5. Conclusie

5.1 Basis en extra ondersteuning

Schoolondersteuningsprofiel

Alle SOP's zijn nieuwer dan 1 september 2014 en daarmee wettelijk actueel. Toch geven tien scholen aan dat zij hun SOP niet actueel vinden. In het OP van SWV PO 20.01 staat dat de SOP's op de website van de school en de website van de aangesloten schoolbesturen dienen te staan. Iets meer dan de helft van de scholen heeft het SOP op de website van de school staan, 21 scholen dus nog niet. Slechts 2 procent van de scholen heeft hun SOP ook op de website van het schoolbestuur staan. Bij de totstandkoming van het SOP heeft nog niet elke school hun SOP met het team overlegd (zes scholen niet). Bij vijf scholen heeft de MR geen gelegenheid gekregen om gebruik te maken van haar adviesrecht.

Expertise

In de subregio Groningen Haren kan er op elke problematiek of beperking die is bevraagd in paragraaf 1.2 tenminste één school in ruime of in zeer ruime mate ondersteunen. Dit betekent dat een kind met één van deze beperkingen door een school in de subregio Groningen Haren ondersteund kan worden. Alle scholen in de subregio Groningen Haren geven aan kinderen met een taalstoornis, ADHD/ADD, autisme verwante stoornis, faalangst, een achterstand in taal/lezen en rekenen te kunnen ondersteunen.

Alle scholen in de subregio geven aan te beschikken over een intern begeleider, deze wordt gemiddeld 1330 uur per jaar ingezet. Ook geeft meer dan tachtig procent van de scholen aan de beschikking te hebben over een (ortho)pedagoog, gedragspecialist, logopedist en onderwijsassistent. De onderwijsassistent wordt veel uren ingezet, de overige expertises minder.

Afspraken

Van de schoolbesturen geeft 84,6% aan dat hun scholen afspraken hebben gemaakt met jeugdhulp met betrekking tot de afstemming onderwijs jeugdzorg. Eén schoolbestuur die dit nog niet heeft geeft aan dat deze wens er wel is.

Slechts drie schoolbesturen geven aan afspraken te hebben gemaakt met andere schoolbesturen ten aanzien van de inzet van aanvullende expertise.

Ondersteuningsprogramma's scholen

De meeste scholen (minimaal zeventig procent) geven aan ondersteuningsprogramma's of methodieken voor preventie van gedragsproblematiek, de aanpak van gedragsproblematiek en onderwijs/zorg arrangementen te kunnen inzetten.

Scholen dienen een aantal verplichte protocollen en richtlijnen te hebben. Alle scholen hebben een monitor Veiligheidsbeleving kinderen. Voor de andere protocollen en richtlijnen geldt dat de meeste scholen die hebben, er is echter altijd wel minimaal één school die dit niet heeft. Een actieve geïmplementeerde meldcode hebben bijvoorbeeld zeven scholen niet.

Scholing

De meeste scholen hebben zich afgelopen schooljaar met het hele team geschoold in signaleren en analyseren, handelingsgericht werken, de-escalerend optreden en optreden bij gedragsproblematiek. Voor de komende twee jaar geven scholen aan niet veel meer aan scholing te doen. Er is nog weinig ambitie in scholing bij de scholen.

Intern schoolondersteuningsteam

In het OP van het samenwerkingsverband staat dat de school een intern schoolteam dient te hebben gericht op leerlingenondersteuning. Drie scholen geven aan dit niet te hebben. Bij de scholen die wel een intern schoolondersteuningsteam hebben, komt dit team in wisselende frequentie bijeen.

5.2 Zorgplicht

Alle schoolbesturen hebben beleid gemaakt op doorgaande lijn (S)BO-VO. Het onderdeel waar het minst beleid op wordt gemaakt, is doorgaande lijn voorschools-(S)BO.

In subregio Groningen Haren is er één schoolbestuur dat aangeeft drie geschilprocedures te hebben gehad over de verwijdering van een leerling.

Ouders/verzorgers melden hun kind in de subregio het vaakst aan via een intakegesprek en aanmeldformulier. Uit de antwoorden die de scholen geven op de vraag hoe leerlingen aangemeld kunnen worden blijkt dat scholen vaak eerst met ouders in gesprek gaan voordat een kind schriftelijk wordt aangemeld. Dit is toegestaan, maar kan er wellicht ook voor zorgen dat scholen de zorgplicht proberen te omzeilen. In principe zou elke ouder vrij moeten zijn om hun kind meteen schriftelijk aan te melden.

Dertien scholen hebben niet alle aangemelde kinderen tijdig kunnen plaatsen op hun school. Ook zijn er elf scholen geweest die een leerling niet passend of tijdig konden plaatsen elders. Scholen hebben zorgplicht voor alle kinderen die bij hen zijn ingeschreven. In geval van problemen of thuiszitten betekent dit dat de school de verantwoordelijkheid heeft om ouders en kind te ondersteunen naar de best passende onderwijsplek elders. Twaalf scholen geven aan in totaal meer dan 16 thuiszitters te hebben gehad. Zes schoolbesturen geven ook aan dat hun scholen thuiszitters hebben gehad. Wat scholen en schoolbesturen aangeven komt echter niet altijd overeen. Schoolbesturen weten niet altijd hoeveel thuiszitters hun scholen hebben gehad.

Acht leerlingen zijn afgelopen schooljaar 2017-2018 vanuit het S(B)O teruggeplaatst naar basisonderwijs. Negen reguliere scholen hebben kinderen uit het S(B)O opgenomen. In totaal zijn er meer dan 133 zij-instromers (leerlingen die overstappen van BAO naar BAO anders dan door verhuizing) geweest. 23 scholen hebben meer dan vijf zij-instromers ontvangen.

Tien van de dertien schoolbesturen hebben afgelopen schooljaar in totaal 95 leerlingen doorverwezen naar het S(B)O in de subregio Groningen Haren. Twee schoolbesturen wisten het aantal doorverwijzingen niet. De meeste schoolbesturen geven aan in (bijna) alle gevallen bekend te zijn met de reden van verwijzing.

Contact met ouders zorgleerling opstellen en uitvoering OPP

In het IJkinstrument basisondersteuning is opgenomen dat ouders én leerlingen actief betrokken dienen te worden bij het onderwijs en dus ook bij het opstellen van het OPP. Alle ouders worden bij dit proces betrokken. De meeste scholen betrekken de leerling ook bij het opstellen van het OPP (36 scholen doen dit). Het OPP dient ten minste één keer per schooljaar met de ouders geëvalueerd te worden. Daarna kan het ontwikkelingsperspectief bijgesteld worden als dat nodig is. Ook over de bijstelling moet eerst met de ouders op overeenstemming gericht overleg worden gevoerd.

5.3 Doorgaande lijn

Op het gebied van afstemming met voorschoolse voorzieningen vindt er bij de meeste scholen warme overdracht plaats. Zeven scholen hebben echter geen enkele vorm van warme overdracht

met de voorschoolse voorziening. Scholen met een voorschoolse voorziening in het gebouw stemmen meer af en werken op meer vlakken samen dan scholen zonder voorschoolse voorzieningen in het gebouw.

Alle scholen dienen zorgvuldig informatie over de leerlingen over te dragen aan het voortgezet onderwijs, zoals vermeld staat in het Ondersteuningsplan van SWV PO 20.01. In de afstemming met het voortgezet onderwijs wordt door een groot deel van de scholen, open dag/ informatiebijeenkomst georganiseerd, warme overdracht zonder ouder en vindt er overleg tussen primair onderwijs en voortgezet onderwijs plaats. Zeven scholen geven aan zowel geen schriftelijke terugkoppeling, als mondelinge terugkoppeling van het voortgezet onderwijs te ontvangen.

5.4 Lokale afspraken

Samenwerking schoolbesturen

Elk schoolbestuur geeft per gemeente binnen SWV PO 20.01 andere voorbeelden van goede samenwerking. Wat opvalt is dat wel voorbeelden worden gegeven van samenwerking tussen schoolbesturen. Ib-netwerken op lokaal niveau worden ook met name georganiseerd op lokaal niveau. Een schoolbestuur geeft aan geen ib-netwerken op lokaal niveau tussen ib'ers van meerdere schoolbesturen te hebben.

Bestuurlijke overleggen

Gemeenten in Nederland zijn sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor een aantal beleidsterreinen voor de jeugd. Afstemming tussen onderwijs en jeugdhulp/zorg is hierbij cruciaal. In een lokale setting dienen schoolbesturen af te stemmen met gemeenten over verschillende onderwerpen in relatie tot passend onderwijs.

De schoolbesturen denken erg verschillend over de afspraken die zijn gemaakt tijdens het bestuurlijk overleg. Zo geeft het ene schoolbestuur aan dat er afspraken zijn gemaakt op een bepaald onderwerp, terwijl een ander schoolbestuur aangeeft van niet of het niet te weten. Opvallend is ook dat een aantal schoolbesturen ontevreden of zeer ontevreden te zijn over de opbrengsten van deze bestuurlijke overleggen.

Bijlage 1: Tabellen **Waarom deze bijlage?**

Tabel 1 Scholen met kinderen die niet passend of tijdig geplaatst konden worden, elders

School	Schoolbestuur	Gemeente
De Sterrensteen	OOG	Groningen
Groninger Buitenschool	OOG	Haren
De Starter	OOG	Groningen
De Pendinghe	OOG	Groningen
SBO dr Bekenkampschool	OOG	Groningen
Boerhaave school	OOG	Groningen
SO de Steiger	NoorderBasis	Groningen
Hoeksteen	VCOG	Groningen
De Ploeg	OOG	Groningen
CSBO De Kimkiel	CSOG	Groningen
De Rietzee	VCOG	Groningen